

Η άρση του αφορισμού της Επανάστασης του 1821 από τον Γρηγόριο τον Ε' [4 Απριλίου 1821]

Γονική Κατηγορία: [Ιστορική Βιβλιοθήκη](#)

Κατηγορία: [Ελληνική Επανάσταση 1821 - Σύσταση Ελληνικού Κράτους](#)

Δημοσιευμένο στις Σάββατο, 04 Απρίλιος 2015 12:00

Από τον/την Ιστοσελίδα "Αβέρωφ"

Προβολές: 1

Την Μεγάλην Δευτέραν του 1821, τρεις ώρας μετά το μεσονύκτιον, εν ω άπαντες οι εν τω Πατριαρχείω εκοιμώντο, ο Πατριάρχης κατήρχετο την κλίμακα, φέρων εις χείρας κλείδα και υπό των αγίων συνοδικών, των Μητροπολιτών Καισαρείας, Δέρκων, Εφέσου, Χαλκηδόνος, Νικομηδείας και Νικαίας ακολουθούμενος. Κατελθών εις την αυλήν του μεγάρου διημύνηθη προς την θύραν του Πατριαρχικού ναού και ήνοιξεν αυτήν. Αφού δε πάντες εισήλθον, εκλείδωσεν αυτήν ένδοθεν. Θεία γαλήνη εκράτη εν τω ναώ.

Ουδέν άλλο φως έλαμπεν εν αυτώ ειμή το αμυδρόν ακοίμητον της κανδήλας της προ του Εσταυρωμένου και το της όπισθεν του αρτοφορείου της Αγίας Τραπέζης.

Η σιγή, το τρέμων φως των δύο κανδήλων, η μαρμαρυγή των αγίων εικόνων, αίτινες εφαινοντο κινούμενοι υπό το ασθενές των κανδήλων φως, το σοβαρόν και ιεροπρεπές της Εκκλησίας, η παρουσία επτά ρασοφόρων, των επισημοτέρων ποιμένων της Ανατολικής Ποίμνης, παρίστων θέαμα εξαίσιον και απεριγράπτον.

Σπάνια εικόνα του Ιερομάρτυρα Πατριάρχη Γρηγόριου του Ε', δημοσιευθείσα στο περιοδικό «Ελληνικόν» (εκδιδόμενο στην Γερμανία την περίοδο της Επανάστασης του 1821).

– **Άγιοι αδελφοί και συλλειτουργοί**, είπε προς αυτούς ο Πατριάρχης, προχωρήσαντας μέχρι των αγίων θυρών του ιερού βήματος, ένθα συνετάχθησαν εις κύκλον, έχοντες αυτόν εν τω μέσω, ιδού συνήλθομεν, εν τω ναώ του Θεού.

Ουδείς άλλος μας βλέπει ειμή ο ακοίμητος αυτού οφθαλμός και ουδέν άλλο ους μας ακούει ειμή τους το κλίνοντος αυτό εις τας δεήσεις και των δικαίων και των αμαρτωλών. Προ μικρού απηυθύναμεν αφορισμόν ακούσιον κατά των επαναστατών αδελφών ημών χριστιανών, των υπέρ Πίστεως και Πατρίδος υπό την σημαίαν του Σταυρού μαχομένων.

Ο Σωτήρ ημών ενετείλατο ημίν το «εύχεσθαι και μη καταράσθε», ημείς δε κατηράσθημεν έργον άγιον, πράξιν θείου μαρτυρίου, θυμάτων ιερών υπέρ της πίστεως του Χριστού προσφερθέντων εις ολοκαύτωσιν.

Κατηράσθημεν τους τον βαρύν ζυγόν της δουλείας απειθήσαντας, ίνα ελευθερώσωσι την Πατρίδα από τους υβριστάς της αγίας ημών πίστεως και τους καταπιεστάς της εθνικότητος ημών. Όθεν ο ακοντιστείς παρ' ημών αφορισμός κατ' αυτών, ου μόνον επιβαρύνει τον τράχηλον ημών, αλλά και τους αγωνιζομένους κατέθλιψε, καίτοι ακούσιος, δι' ο οφείλομεν να άρωμεν αυτόν τη παρακλήσει του παναγίου Πνεύματος.

– **Αλλ' ημείς, Παναγιώτατε Πατριάρχα, επράξαμεν έργον ακούσιον. Υπετάχθημεν εις την βίαν και εις την ανάγκην ίνα μη ερεθίσωμεν την οθωμανικήν κυβέρνησιν εις μείζονας κατά των χριστιανών κακώσεις, απεκρίθη ο Μητροπολίτης Εφέσου, απομάξας δάκρυ συμπαιθείας και μετανοίας.**

– **Αληθώς επράξαμεν έργον ακούσιον, επανέλαβεν ο Πατριάρχης, και καθ' ην στιγμήν υπεγράφομεν τον αφορισμόν ενώπιον της εξουσίας, αι καρδίαι ημών ηύχοντο. Οφείλομεν εν τούτοις να τον λύσωμεν. Ακούσατε αδελφοί.**

Το μεσονύκτιον του παρελθόντος Σαββάτου, αφ' ου ο διάκονός μου μοι ανέγνωσε το μεσονυκτικόν, επορευόμην εις την κλίνην μου, ότε δ' έκλεισα την θύραν του κοιτώνος μου και επλησίασα ολίγα βήματα προς αυτήν, μορφήν φωτεινή ώφθη αίφνης ενώπιόν μου».

«Ετοιμάσου, μοι είπεν εις το μαρτύριον, ευλόγησον ους κατηράσθης και μιμήθητι τον Χριστόν τον υπέρ της σωτηρίας των ανθρώπων αποθανόντα, επί του Σταυρού. Το μαρτύριόν σου έσεται η σωτηρία των πιστών».

Ήτο τοσούτον η φωνή αρμονική και πραεία, ώστε ως ηδύτατον βάλαμον εισέδυσεν εν τη καρδία μου. Όλην εκείνην την νύκτα διήλθον εν προσευχή και η ψυχή μου επληρώθη αγαλλιάσεως.

Ήδη δε περιμένω το μαρτύριον, μαρτύριον εις σωτηρίαν των χριστιανών.

Οἱ συνοδικοὶ εθεώρουν ἐν πλήρει σιγῇ καὶ καταλύει τὸν Πατριάρχην τῆς Ανατολικῆς Ἐκκλησίας, με τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων νὰ συγκινήσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ Ἔθνος τῶν.

Ἄγομεν, ἐξηκολούθησεν ὁ Γενάρχης. Τὸ μαρτύριόν μου θέλει ἀκολουθήσει καὶ ἡμεῖς μετὰ μικρὸν ἀδελφοί, ἵνα γίνῃ πλήρης ἡ θυσία.

Καὶ στραφεῖς ὁ Μητροπολίτης Νικομηδείας :

-Συ εἶσαι ὁ νεώτερος πάντων ἡμῶν, εἶπε. Ἄναψε τὰς λαμπάδας τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς. Πρόθυμος ἐκτελεστὴς τῆς ἐντολῆς τοῦ ἀρχηγοῦ ὁ Ἱεράρχης ἐδράμε προθύμως καὶ λαβὼν κηρίον τὸ ἴναψε, καταβιάσας τὴν κανδήλα τοῦ Σταυροῦ, καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, τὸ ὁποῖον ἐν ἀκαρεῖ ἐγένετο κατάφωτον.

- Ἐνδυθεῖτε τὰς ἱερατικὰς ὑμῶν στολὰς, εἶπεν ὁ Πατριάρχης, ἐν ὧ συγχρόνως ἐνεδύετο καὶ οὗτος διακονούμενος ὑπὸ τοῦ Νικομηδείας.

Εἰσήλθον εἴτα πάντες εἰς τὸ Ἱερόν. Ὁ Πατριάρχης ἔστη ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς καὶ οἱ Συνοδικοὶ περιεκύκλωσαν αὐτὸν πέριξ αὐτῆς ἱστάμενοι.

Καὶ μετὰ σύντομον ἀκολουθίαν, λαβὼν ὁ Πατριάρχης τὸν ἀφορισμὸν ἔθηκεν αὐτὸν ἐπὶ ἐνὸς τρίποδος παρὰ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν καὶ ἀπήγγειλε τὴν ἐξῆς προσευχὴν, ἀκρωμένων τῶν Συνοδικῶν:

«Θεέ Παντοκράτωρ, Συ ὁ ἀποστείλας τὸν Μονογενῆ σου υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα λάβῃ σάρκα, δια Πνεύματος Ἁγίου παρὰ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ ὑμῶν, συγχώρησον πρῶτον ἡμῖν τοὺς ἡμαρτηκόσι σοὶ δια τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Μονογενοῦς σου υἱοῦ, τοῦ ἐντειλαμένου ἡμῖν «Εὐχεσθε καὶ μὴ καταράσθε». Εἴτα καθὰ δέδωκας ἡμῖν ἐντολήν τοῦ δεσμῆν καὶ λύειν, καταλύομεν τὸν ἀφορισμὸν τούτον, ὃν ἀκουσίως ἀπηθύναμεν κατὰ τοῦ Χριστεπωνύμου ποιμνίου σου. Ναι Κύριε Βασιλεῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν καὶ ἐνίσχυσον καὶ σώσον αὐτὸ τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ ὅτι δεδοξασμένος ὑπάρχεις σὺν τῷ Μονογενεῖ σου Υἱῷ καὶ τῷ Παναγίῳ σου Πνεύματι, νυν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν».

Καὶ λαβὼν μία τῶν λαμπάδων τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς, ἐνέπρισε τὸν ἀφορισμὸν, ὅστις ἔπεσεν εἰς σποδὸν πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Ἀπεξεδύθησαν εἴτα τὰ ἱερά ἄμφια οἱ Ποιμένες, τὰ φῶτα εσβέσθησαν καὶ προπορευομένου τοῦ Γρηγορίου ἐξήλθον τοῦ Ναοῦ.

Ἐξ ἡμέρας βραδύτερον ὁ Ἐθνάρχης ἐκρεμάτω ὡς κακούργος εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἄπνους ἔχων ἐστραμμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ δεξιὰ ἡμιγεωγμένα, ὡς νὰ παρεκάλει τὸν οὐράνιο πατέρα ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπάσης τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς.

ΠΗΓΕΣ :

1. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, *Η βιογραφία και το μαρτύριον του πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄: Άγνωστοι λεπτομέρειαι προκαλούσαι ρίγη ιεράς συγκινήσεως και λατρείας προς το σεπτόν σκήνωμα και την μνήμην του σσιδίου πατριάρχου*, [χ.τ.] (Έκδοσις Μαργαρίτας Ραφτοπούλου Πρόσφυγος) [χ.χ.], σσ. 25 – 28.
2. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ . ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Συλλογή εκ των γραφέντων και παραδοθέντων περί του Οικουμενικού Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄*. Αθήνησι :Εκ του Τυπογραφείου “Μερίμνης”, 1863, σσ. 351 – 353.
3. ΑΝΩΝΥΜΟΥ, *Βιογραφία και το μαρτύριον του πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄. Άγνωστοι λεπτομέρειαι Εκδίδεται υπό ειδικής επιτροπής της κοινής των αλυτρώτων Ελλήνων επιτροπείας, και παρέχεται δωρεάν εις τους προσφέροντας τον έρανον αυτών*[sic]. [Εν Αθήναις] Τυπογραφεία & Βιβλιοδετεία «Θάρρους”, [χ.χ.], σσ. 29 κ.ε.
4. ΑΝΩΝΥΜΟΥ, *Του ιερομάρτυρος Γρηγορίου Ε΄ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως βιογραφία και τα κατά την εν Οδησσώ μεν κηδείαν εις Αθήνας δε μετακομιδήν, των λειψάνων αυτού* /υπό ***.Εν Αθήναις :Τέλεσι τε και Τύποις Κ. Αντωνιάδου, 1871, σσ. 39 – 40.
5. ΚΑΝΔΗΛΩΡΟΥ Χ. ΤΑΚΗ, *Ιστορία του Εθνομάρτυρος Γρηγόριου του Ε΄*, Εν Αθήναις 1909 σ. 219.

Πηγή: [Τριβώνιο](#), [Αβέρωφ](#)